1. *Změna intervalu: Uvažme obecný BVS uchovávající dvojice (klíč, hodnota) setříděné podle klíče. Se zachováním asymptotické složitosti všech operací naučte BVS operaci přičtení δ ke všem hodnotám v intervalu klíčů $[a, b]$.*

   Řešením této úlohy je použít princip tzv. líného vyhodnocování. Nemáme při provádění této operace čas změnit všechny hodnoty v intervalu klíčů, ale máme čas poznamenat si pro které podstromy máme hodnoty změnit až se do nich někdy v budoucnu budeme zanořovat. Pro každý vrchol v stromu si pořídím hodnotu $zmena(v)$, který bude určovat jakou hodnotu mám přičíst ke všem vrcholům v podstromě v. Na začátku $zmena(v) = 0$ pro každý vrchol.

   Operaci přičtení δ v intervalu $[a, b]$ provedeme následujícím způsobem. Nechť v je nejnižší vrchol, který leží na cestě z kořene při hledání a i b. Potom při hledání a z vrcholu v pokaždé když zahneme ve vrcholu w doleva, zvětšíme hodnotu uloženou ve w o δ a zároveň nastavíme $zmena(p(w)) = zmena(p(w))+\delta$. Stejně tak při hledání b z vrcholu v při každém zahnutí ve vrcholu w doprava, zvětšíme jeho hodnotu o δ a zároveň $zmena(l(w)) = zmena(l(w)) + \delta$. Pomocí $p(w)$, respektive $l(w)$, značíme pravého, respektive levého, syna vrcholu w.

   Při každém jiném průchodu stromem (při operacích Insert, Delete) budeme změny propagovat. Tedy pokud například navštívíme vrchol v, upravíme hodnotu uloženou ve v podle $zmena(v)$ a zároveň ke změnám v pravém a levém synovi přičteme $zmena(v)$. Následně hodnotu uloženou ve v vynulujeme.

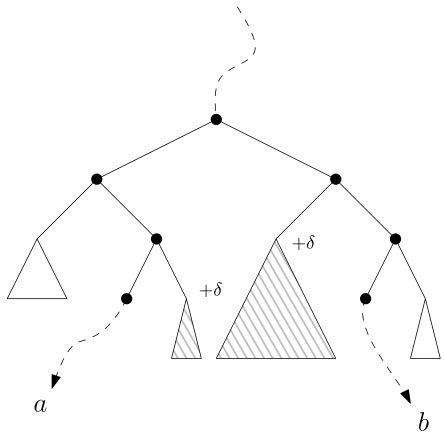

2. *Jednosměrné operace: Navrhněte úpravu operací* Insert *a* Delete *u (a, b)-stromů tak, aby stromem procházely pouze směrem dolů. Pro tento příklad předpokládejte, že $b \geq 2a$.*

   První se zaměříme na Insert. Budeme chtít po cestě dolů zařídit, že kdykoliv se zanoříme do potomka vrcholu v, pak má v nejvýše $b - 1$ synů (tedy o 1 méně než je povolené maximum). Kdykoliv tedy narazíme na vrchol w s b syny, roztrhneme ho na 2 vrcholy s $\lfloor b/2 \rfloor$, respektive $\lceil b/2 \rceil$ syny. Prostřední klíč v původním vrcholu w musíme vložit do otce. Ten se tam naštěstí vejde bez nutnosti štěpení jelikož jsme po cestě zařídili, že otec má nejvýše $b - 1$ synů. Zároveň pro nově vzniklé vrcholy platí $b - 1 \geq \lceil b/2 \rceil \geq \lceil b/2 \rceil \geq a$.

   Pro Delete postupujeme obdobně. Tentokrát budeme chtít po cestě dolů zařídit, že kdykoliv se zanoříme do potomka vrcholu v, pak má v alespoň $a + 1$ synů (tedy o 1 více než je povolené minimum). Rozebereme situaci kdy narazíme na vrchol w s právě a syny. Existuje soused w, označme ho x. Pokud x má alespoň $a + 1$ synů, půjčíme si jeden jeho podstrom. Jinak má x pouze a synů, a můžeme sloučit x s w do jediného vrcholu s $2a \leq b$ syny. K tomu potřebujeme odstranit jejich oddělovací klíč ve společném otci. Jenže tomu už jsme zařídili $a + 1$ synů a tedy odstraněním jednoho klíče a sloučením dvou jeho synů žádnou podmínku neporušíme[1].

3. (a, b)*-join: Navrhněte operaci* JOIN(X, Y)*, která dostane dva* (a, b)*-stromy* X *a* Y *a sloučí je do jednoho. Může se přitom spolehnout na to, že všechny klíče z* X *jsou menší než všechny z* Y*. Zkuste dosáhnout složitosti* $O(\log |X| + \log |Y|)$.

   BÚNO má Y menší hloubku než X. Začneme tím že najdeme minimální prvek z ve stromě Y a odstraníme ho. Tím dostaneme strom Y'. Nyní se ve stromě x zanoříme po pravých potomcích do vrcholu v ležícího v hloubce $h(X) - h(Y')$. Nyní nám jde o to spojit podstrom v se stromem Y'. Nechť jsou $x_1, \ldots, x_p$ klíče uložené ve vrcholu v a $y_1, \ldots, y_q$ klíče uložené v kořeni stromu Y'. Nyní vrchol v nahradíme vrcholem v' s klíči $x_1, \ldots, x_p, z, y_1, \ldots, y_q$ a odpovídajícími podstromy. Jediná podmínka, kterou nově vzniklý strom potenciálně nesplňuje, je na počet synů v'. Není těžké se rozmyslet, že v' nemůže mít více než $2b$ synů, a tedy ho můžu roztrhnout na dva vrcholy a následně propagovat změnu směrem ke kořeni úplně identicky jako u operace INSERT.

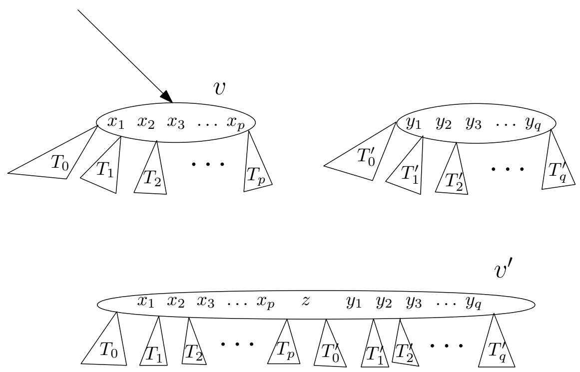

Obrázek 1: Spojení kořene stromu Y' s vrcholem v a klíčem z do jednoho obřího vrcholu, který ale neobsahuje více než $2b$ synů.

4. *Malé zaplnění: Nevýhodou* (a, b)*-stromů je, že plýtvají pamětí – může se stát, že vrcholy jsou zaplněné jen z poloviny. Navrhněte úpravu, která zaručí zaplnění z alespoň* $2/3$.

   Pouze lehký náznak, na cvičení jsme nestihli. Při vykonávání operace INSERT můžu aplikovat inverzní operaci k půjčení syna ze souseda - tj. můžu nadbytečný podstrom přesunout do sousedního vrcholu pokud ještě má místo. Pakliže je soused také zaplněn, pak mám dva vrcholy dohromady s $2b + 1$ syny a já je roztrhnu na celkem 3 nové vrcholy. Každý bude mít alespoň $\lfloor 2/3b \rfloor$ synů.

   Operace DELETE je krapet složitější, navíc zaplnění nepůjde garantovat pro syny kořenu (podobně jako kořen je jediný vrchol, který nemusí být zaplněn ani z půlky). Předpokládejme, že vrchol v má dva sourozence. Potom při mazání z vrcholu v si buďto můžeme půjčit z jednoho ze sourozenců, nebo mají všichni už právě $\lfloor 2/3b \rfloor$ synů (jinak bychom půjčením neporušili zaplněnost). Potom tyto tři sourozence můžeme nahradit dvěma novými, téměř zaplněnými, vrcholy. Zůstává otázka jak naložit s vrcholy, které nemají dva sourozence. Předně nemusí nutně jít o nejbližšího pravého a levého sourozence, můžeme klidně uvažovat

[1] Doporučuji konzultovat normální průběh DELETE popsaný v Průvodci.

například levého souseda a levého souseda levého souseda. To nám přesouvání podstromů lehce zkomplikuje, ale rozmyslete si že to stále stihneme v čase $O(1)$. Zůstává tedy vyšetřit situace, kdy má vrchol opravdu jen jednoho sourozence. Tady bohužel musíme začít místo druhého sourozence používat nejbližšího bratrance (vrchol se stejným dědem - tj. společným předchůdcem o 2 hladiny výše). Takový vždy existuje, pokud uvažujeme vrcholy od třetí hladiny.